

בצמרת המדינה היה מצוי אדם שחשב בדיוק כמונו — כל אותם הדברים שנחשבו אז כדברי בגידה, כפירה, טימטום ואוטופיה. איש זה היה יוסף שפרינצק, יושב־ראש הכנסת, שבן־גוריון מנע בכוח את בחירתו לנשיא המדינה. נראה כי בן־גוריון ידע מה הוא עושה, כי עתה מתגלה שבשקט, מאחורי הקלעים, היה שפרינצק מאמין נלהב ברעיון השמי. כאיש הפועל הצעיר, שתפס של חיים ארלוזורוב ויריבו של בן־גוריון, הגיע לרע"י יון זה באופן הגיוני.

הדבר נתגלה הודות למרדכי יארבלום, העסקן הציוני הוותיק. הוא פירסם עתה סידרת מכתבים שכתב לו שפרינצק מבית החולים באביב 1952.

הנה קטע מאחד המכתבים — שנכתב שנה לפני המאמר הנ"ל של העולם הזה. מתגלה בו לא רק מוח חריף אלא גם אישיות צנועה ומלככת:

כרגע הנני בבית־הבראה ועלי לננוח, אולם

איהו חכמו הרואה את הנולד. בשבועות האחרונים הופתעו אנשים רבים בישראל לדעת כי הרברים שנאמרו עליידי השבועון המסויים, בקשר לאפשרויות של שלום מרחבי, לא היו מצויים מן האצבע. אל־חביב בורגיבה הוכיח כי דברינו לא ריחפו בממלכת האוטופיה, אלא דרכו על קרקע המציאות המדינית. נמצאו לנו שותי פים רבים.

אולם במשך שנים רבות וארוכות עמד העולם הזה לבדו בעמדה זו. דבריו נחשבו לא רק לאוטופיים, אלא גם לבלוגניים, לכופרים בעיקר.

בכתבה השניה על „חביב הנוראיי“, לפני חמשה שבועות, הזכיר אורי אבנרי את יוזמת־השלום הראשונה של בורגיבה, מלפני תריסר שנים. זה היה בשיא מלחמת־השית' רור התוניסית. אבנרי הזכיר בקצרה כי העולם הזה היה אז הגורם היחידי בישראל שייצג להיענות ליוזמה זו.

אולי כדאי כאן להביא במלואו את דברי העולם הזה (808), מאפריל 1953. הנה הם כלשונם:

כאשר ביקשו, לפני חצי שנה, מדינות הליגה הערבית והגוש האסיאתי להעלות את בעיית המושבות הצרפתיות הצפון־אפ־ריקאיות לדין באו"ם, הצביעה ישראל בעד צרפת, נגד הגוש הערבי.

„הערבים הם אויבינו. הליגה זכתה בעק־ביות את הצעותינו לשלום. תושבי תוניס ערכו פוגרום ביהודים“ אמרו נציגי המדינה, טיכמו: אין שאיפות הערבים לעצמאות ראוי יות לעידוד.

משרד־החוץ הישראלי לא הבין כי נית־נה לו הזדמנות נדירה לשבור את חגורת־החנק, לחדור למרחב כגורם חיובי במאבקו לעצמאות. במקום לעשות את הצעד המדיני הנכון והאמיץ, העדיף לערוך חשבון קטן נונלי, המתאים יותר לבעל חנות־מכולת, מ־אשר למוסד המייצג אומה.

מה יהיה הלאה? השבוע ניתנה הוכחה עד כמה היה החשבון מוטעה. האיש שהביא את ההוכחה לא היה דיפלומט מקצועי, אף לא שליח מיסטרורי. הוא היה צעיר רגיל, נושא דרכון ישראלי ותעודת־תעוּנאי: עמוס אילון, כתב הארץ, העושה עתה בחוץ־לארץ, בשליחות עתונו.

בראיון מיוחד עם האדי נויירה, מנהיג מפלגת אל־סתור אל־גידי התוניסית, קי־בל הכרות יי־דות חד־משמעית לישראל. כתב אילון: „מר האדי הכריז כי מפלגתנו מוכנה להפעיל את השפעתה בארצות־ערב למען שלום במרחב, אם ישראל תעזור לעם המיסכן ושואף־י־החרות (התוניסי) להגיע לעצמאות... יש למצוא מקום לחדש את היחסים הטובים בין שני הדונדים המסוכי־סכים הללו. מר נויירה הסעים שהוא נוקט עמדה זו על אף הרושם שהיא עלולה לע־שות בעיני החבר הערבי, שהוא התומך העיקרי של מפלגתנו.“

„מענין יהיה לראות בעד מי תצביע מ־לחת ישראל בפעם הבאה, כשבועית אפריקה הצפונית תועלה באו"ם, היתה תגובתו של אחד הסופרים בקריה למיקרא הידיעה. התשובה היא נחלת ההיסטוריה: ממשלת ישראל הצביעה לאחר מכן לא רק נגד עצמאות תוניסיה, אלא גם נגד עצמאות שכנותה. במשך שנתיים רצופות הכריע קולה בעצרת האו"ם נגד מתן החרות לאלג'יריה. לבסוף נמנעה אף מהצבעה בעת הריון על תנאי מעצרו של אחמד בן־בלה — ובכך הפכה את השליט הנוכחי של אלג'יריה לאוייבה המושבע.“

בכל אותם הימים האמנו, כאמור, כי אנתנו עומדים לגמרי לבדנו. אך הנה נס־תבר כי טעינו.

יוסף שפרינצק

יש לי ענין שלא נותן לי מנוחה כבר שלושה שבועות. ולמרות שהענין הנו אוי־טופיסטי — הוא אינו נותן לי מנוחה ודוחף אותי להיות אקטיבי — לכל הפחות — בכתיבת מכתב זה אליך.

ומהו הענין? ודאי תשחומם אם אניד שהי־נושא הוא: תוניס, חביב בורגיבה ו... אנחנו. ועכשיו על הפרטים: בימי המנוחה היה לי פנאי ומאד נמשכתי לקרוא כל מה ש־היה בעתונים בענין תוניס והקונפליקט עם צרפת. מתוך כל מה שקראתי עשה עלי רושם דבר אישיותו של חביב בורגיבה, שאינו דומה כלל ליתר המנהיגים הערביים בארצות שונות. לפי מה שקראתי יוצא שחביב בורגיבה הנו אישיות מסוגו של ניהרו ההודי. וזהו מה שעשה עלי רושם תוך כל הקונפליקט התוניסי.

מבלי לבדוק עכשיו את הסיבות עובדה היא, שבנינו היחסים בינינו ובין הערביים הגענו לידי נקודה מתה וממיתה. כמובן, אפשרי מאד, שהודות לתנועות וקפריזות בברזיה הפוליטית העולמית משהו יתוקן או יקולקל בענינים שבינינו ובין הערבים — אולם זה לא משנה את המצב הטראגי

גמנסיה גורדון

מיסודם של, גחן' בתי ספר תיכוניים

החלה ההולשמה

לכתות: ששית (י'), שביעית (יא) ושמינית (יב)
במגמות: הומניסטית, ריאלית וביאולוגית

לפי תכניות משרד החנוך והתרבות

- * מורים אקדמאיים מנוסים
- * קרן סטיפנדיות
- * חוגים לספורט, אמנות ומוסיקה

התיעוצות פדגוגית והרשמה: גמנסיה גורדון רח' גורדון 53 פינת רח' ריינס, טלפון 38600 כל יום בין השעות 13.00—9.00

גמנסיה גורדון

בינג'ליניאל

מופיעים בארץ 21 עיתוני בוקר מופיעים בארץ 2 עיתוני לפני־הצהרים אין בארץ עד עכשיו עיתון ערב בקרוב יופיע

ערב טוב

עיתון ערב ראשון בארץ

טכניכון

מכון ישראלי להכשרה טכנית נפתחים קורסים חדשים

שרטוט

השבוע נפתחים קורסים חדשים * בנין * מכונות

קורסים נוספים לבחירתך: רדיו אלקטרוניקה, גרפיקה שימושית, עיצוב פנים, חשמלאות בנין, חשמלאות רכב, קירור ומזוג אויר.

פרטים והרשמה: 13—8 בבוקר 16—20 בערב.

תל־אביב דרך פ'ת 44 מול בית הדר

חיפה רח' בלפור 5 מול הטכניון

מכתבים

אנא, רחמו עלי!

יוסף גלעד, חולון

ומי רחם עלינו?

אחרי קריאת כל המאמרים והכתבות ב־עתונות הישראלית, על מהותו של המיעוט במפא"י, נידמה לי שלא יהיה זה מיותר לציין מאורע קטן אך בעל משמעות עמוקה.

הייתי נוכח בכנס המיעוט באביחיל (ה־עולט הזה 1447). דויד בן־גוריון וזה ל־מחאות כפיים מנומסות וצנועות, אך שמ־עון פרס ומשה דיין זכו למחאות כפיים נלהבות וסוערות. זה מוכיח כי בן־גוריון מנוצל עליידי הצעירים כשלט פירסומת וככלי המיועד לנגח את אשכול, ותו לא. אפילו אלה המחיימים להיות תומכיו